

Kronik Ayisyen (III): Ayiti, mwenn renmenw! (Cròniques d'Haití (III): Haití, t'estimo)

Rosa Beltrán

Em resulta difícil pensar que ja estic a punt de marxar d'aquest que ha estat el meu país de residència durant gairebé un any i mig de la meua vida. Recordo encara quan se'm va oferir la possibilitat d'anar com a cooperant d'Educació Sense Fronteres a Haití. Què llunyà em quedava, i que perdut en la immensitat del planeta. Ara ... divuit mesos després és per a mi un país al qual tinc en gran estima, tant que em resulta difícil d'expressar en paraules. Les emocions, les sensacions viscuades els darrers mesos, les grans i enriquidores distàncies culturals (molt més grans que les distàncies geogràfiques) ... crec que mai podré arribar a explicar-les, fins i tot, sento que, per a mi mateixa, em desborden i em resulta complicat d'assimilar-les. Com explicar-ho quan només el tres darrers mesos han estat tant carregats que semblen tres anys.

Molt ho he comentat amb l'Isidre, un bon amic (primer) i company de l'organització que m'ha donat la possibilitat de viure el que he viscut (després). Jo li deia: "Isidre, què no te n'adones que aquí la vida es viu més intensament? gairebé no tens temps de pensar en el que has fet el dia abans per què el dia que estàs vivint té tanta intensitat que no pots sinó pensar en el que t'està passant en aquell moment". I tot això no és fàcil, us ho podeu ben creure.

Recordo, quan vaig arribar a Haití, amb la meua mentalitat occidental, planificadora, amb la meua agenda sota el braç... Ja! Adaptar-se o morir! Una de dues. O t'adaptes al que hi ha o el teu treball està, *a priori*, destinat al fracàs. I ho vaig intentar, vaig intentar adaptar-me, intentant no perdre els meus orígens, les meves arrels... perquè sabia que arribaria el dia en que hauria de tornar cap a casa. I crec que ho vaig aconseguir. He sabut adaptar-me i això m'ha permès gaudir d'aquell que deien era "La Perla Negra de las Antillas" i per a mi ho continua sent. Un "petit singulier pays" segons el defineix Barthelemy, "no dejes que te llamen la menor del continente" diu el Pare Julin, un "xicotet gran país" penso jo.

La negritud feta país. Amb orgull. Envoltat de països que "diuen" no tenir

negres, Dominicana sense anar més lluny, els diu "indis", "prietos", "morenos", reservant-se el qualificatiu de "negres" pels haitians, la qual cosa implica a més a més una connotació peiorativa, evidentment. Un país fet a sí mateix. Un país sorgit d'una gran massa d'esclaus africans que es van rebel·lar contra els dominadors. Uns esclaus que es van organitzar i van lluitar per la seva Llibertat, arribant a declarar-se la primera República Negra Independent (tot i que prou cara la van haver de pagar a França). Un nou país. Una nova llengua. Una nova vida lluny de les seves arrels, dels seus avançats africans. Un país, una gent que durant els seus 200 anys d'història no ha fet sinó rebre cops de bastó. Una història dramàtica. I malgrat tot una gent amb orgull, una gent que no ha oblidat la importància de la risa. Una gent que viu el dia a dia, el moment precís. No tenen altra alternativa. Però tenen tant que ensenyar-nos. He après tant d'ells. Un país oblidat de tots, per tots... i que té tanta vida dins d'ell, tanta riquesa cultural, ... tantes coses... I tantes potencialitats, si d'una puta vegada els dirigents es posessin d'acord en que és més important la vida de 8.000.000 milions de persones (o més) que les seves qüestions i disputes personals. Malhauradament, aquest acord encara no ha arribat i el futur d'Haití està penjat d'un fil.

Una bomba de rellotgeria. Esclatarà o no? El temps ho dirà.

Haití és un país oblidat, deia. Bé, oblidat i a la vegada no oblidat. Haití preocupa a alguns. Però... no siguem ingenus. No preocupa per la dura situació que està vivint el poble haitià. No preocupa perquè no hi hagi metges, ni medicaments. No preocupa perquè un 70% dels xiquets i xiquetes no poden anar a l'escola. No preocupa perquè no hi hagin carreteres. No preocupa perquè gairebé el 100% dels productes consumits siguin importats. No preocupa per la malnutrició, pels paràsits que afecten als nens i que fan que tinguin un ventre tan inflat que sembla que els vagi a esclatar. No. Preocupa pel que pot suposar que aquesta situació empitjori (més encara?) i torni a començar l'emigració dels "boat-people" cap a Miami. Ai! Això sí que fa mal. "Què farem si la situació empitjora fins a tal punt que els haitians no poden viure en el seu país i tornen a emigrar cap als EU... o cap a la República Dominicana?". S'ha d'actuar. Com? Això és ja un altra història.

Recordo quan sis mesos després del retorn de Jean-Bertrand Aristide de l'exili, es va anunciar la retirada de les tropes nord-americanes del país i l'entrada dels cascos blaus de l'ONU. I jo em pregunto avui... qui són aquests senyors ataviats amb els seus uniformes de camuflatge, armats fins a les dents amb els seus carros de combat passejant-se pels carrers i les afores de Port-au-Prince? El carnaval ja fa dies que ha passat, oi?

Però els "veïns del nord" no li trauen l'ull de sobre i no perden detall del que passa en el país. Els millors informes per assabentar-te del que passa en Haití, estan en mans dels nord-americanos. I com s'ho fan? Tenen els seus mètodes. A mi em recorda aquella pel·lícula de terror: "La invasión de los ultracuerpos". De debò, estan per tot arreu. No vestits de camuflatge, ni de marines, ni armats... Es comenta, es diu ... que són més aviat "cossos de pau". Joves que viuen amb la base haitiana, que comparteixen amb ells el dia a dia, que s'assabenten del que passa, del que fan, del que diuen, del que pensen... Voleu